

Interreg

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Ελλάδα-Κύπρος

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

RE-CULT

ΣΥΝΤΑΞΙΔΙΩΤΕΣ ΣΤΗ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ & ΚΥΠΡΟ

ΕΡΓΟ

Ανάδειξη και διάδοση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς μέσα από την ανάπτυξη και θεσμική ενίσχυση του Θρησκευτικού Τουρισμού στη νησιωτική περιοχή της Ελλάδας και της Κύπρου

(Ακρωνύμιο: RE-CULT)

ΠΑΚΕΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΠΕ2
ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ	Παραδοτέο Π2.2.3 “Υποστήριξη του Υπουργείου Τουρισμού στο Κοινό Συνέδριο Ανάδειξης της Θρησκευτικής Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Ανάπτυξης του Θρησκευτικού Τουρισμού στη Μυτιλήνη”
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Υπουργείο Τουρισμού
ΕΚΔΟΣΗ:	Τελική
ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ:	Εμπιστευτικό
ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ	ΓΝΩΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ Ι.Κ.Ε.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Project Title:

«Re-Cult: Ανάδειξη και διάδοση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς μέσα από την ανάπτυξη και θεσμική ενίσχυση του Θρησκευτικού Τουρισμού στη νησιωτική περιοχή της Ελλάδας και της Κύπρου»

Παραδοτέο Π2.2.3 “Υποστήριξη του Υπουργείου Τουρισμού στο Κοινό Συνέδριο Ανάδειξης της Θρησκευτικής Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Ανάπτυξης του Θρησκευτικού Τουρισμού στη Μυτιλήνη”

Αναθέτουσα Αρχή

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ημερομηνία υποβολής: 30/09/2022

Η παρούσα έκθεση πεπραγμένων εργασιών παροχής υπηρεσιών διαχείρισης και συντονισμού της Πράξης “**Re-Cult: Ανάδειξη και διάδοση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς μέσα από την ανάπτυξη και θεσμική ενίσχυση του Θρησκευτικού Τουρισμού στη νησιωτική περιοχή της Ελλάδας και της Κύπρου**” συντάχθηκε και υποβλήθηκε στο ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ από την Εταιρεία:

ΓΝΩΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΓΝΩΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ Ι.Κ.Ε.

Έδρα εταιρείας: Καραολή & Δημητρίου 20, Τ.Κ. 551 31, Καλαμαριά

Τηλ: 2310 403371, φάξ: 2310 403372 εσωτ 113

Γραφεία Αθηνών: Ερμού 51, ΤΚ 10563, Αθήνα

Τηλ - Φάξ: 2103234811 - 2103239159:

e-mail: info@gnosianaptixiaki.gr

Ιστοσελίδα: www.gnosianaptixiaki.gr

Περιεχόμενα

1	Εισαγωγή	4
2	Αναλυτική περιγραφή εργασιών	5
3	Παραρτήματα	6
3.1	Ατζέντα Συνεδρίου	6
3.2	Παρουσίαση του Υπουργείου Τουρισμού	10
3.3	Πρόσκληση Συνεδρίου	21
3.4	Λίστα συμμετεχόντων στο Συνέδριο	23

1 Εισαγωγή

Η παρούσα έκθεση πεπραγμένων υποβάλλεται από την εταιρεία «ΓΝΩΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ Ι.Κ.Ε.» και προβλέπεται από τη σύμβαση υλοποίησης του Έργου: «Παροχή υπηρεσιών για την διαχείριση και τον συντονισμό της πράξης: «Ανάδειξη και διάδοση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς μέσα από την ανάπτυξη και θεσμική ενίσχυση του Θρησκευτικού Τουρισμού στη νησιωτική περιοχή της Ελλάδας και της Κύπρου, RE-CULT» στο πλαίσιο του Προγράμματος Συνεργασίας INTERREG V-A ΕΛΛΑΔΑ –ΚΥΠΡΟΣ 2014 – 2020».

Το έργο χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας «INTERREG V-A Ελλάδα-Κύπρος 2014-2020» στο πλαίσιο του Άξονα προτεραιότητας 3 Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων, Ειδικός Στόχος 3.2 «Βελτίωση της ελκυστικότητας των περιοχών φυσικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος».

Ο κύριος στόχος του Στρατηγικού Έργου RE-CULT είναι η προώθηση και από κοινού ανάδειξη της θρησκευτικής πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα από την ανάπτυξη συντονισμένου σχεδιασμού δράσεων θεσμικής θεμελίωσης του Θρησκευτικού Τουρισμού στη διασυνοριακή περιοχή.

Κύριος Δικαιούχος της Πράξης είναι το Υφυπουργείο Τουρισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας, ενώ στο εταιρικό σχήμα συμμετέχουν το Υπουργείο Τουρισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, η Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου, η Εκκλησία της Ελλάδος, ο Σύνδεσμος Τουριστικών Επιχειρήσεων Κύπρου, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Κέντρο Έρευνας και Ανάπτυξης Ιεράς Μητροπόλεως Σύρου.

Η παρούσα έκθεση εντάσσεται στο Πακέτο Εργασίας 2: Δημοσιότητα και πληροφόρηση του Έργου και αφορά στις εργασίες για το παραδοτέο D2.2.3: Υποστήριξη του Υπουργείου Τουρισμού στο Κοινό Συνέδριο Ανάδειξης της Θρησκευτικής Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Ανάπτυξης του Θρησκευτικού Τουρισμού στη Μυτιλήνη.

Στις ενότητες που ακολουθούν παρατίθενται αναλυτικά το σύνολο των ενεργειών – διαδικασιών της αναδόχου Εταιρείας που ακολουθήθηκαν για την προετοιμασία της παρουσίας του Υπουργείου στο Συνέδριο, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της σύμβασής της με το Υπουργείο Τουρισμού.

2 Αναλυτική περιγραφή εργασιών

Στο παρόν παραδοτέο περιγράφονται αναλυτικά οι διαδικασίες και οι ενέργειες που ακολούθησε ο Ανάδοχος για την προετοιμασία της συμμετοχής της Αναθέτουσας Αρχής στο Συνέδριο Ανάδειξης Θρησκευτικής Κληρονομιάς και Θρησκευτικού Τουρισμού που πραγματοποιήθηκε στις 2 Σεπτεμβρίου 2022 στη Μυτιλήνη και διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Στο πλαίσιο αυτό ο Ανάδοχος υποστήριξε την Αναθέτουσα Αρχή για την προετοιμασία ομιλίας/παρουσίασης, καθώς και την συμβολή της στην διαμόρφωση της ατζέντας και της λίστας των προσκεκλημένων – ομιλητών.

Τα τεκμήρια των ανωτέρω εργασιών δίνονται στα σχετικά παραρτήματα που ακολουθούν.

3 Παραρτήματα

3.1 Ατζέντα Συνεδρίου

Interreg
Ελλάδα-Κύπρος
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

RE-CULT

2 Σεπτεμβρίου 2022,
Μυτιλήνη

ΣΥΝΤΑΞΙΔΙΩΤΕΣ ΣΤΗ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ
ΕΛΛΑΔΑ & ΚΥΠΡΟ

Συνέδριο Ανάδειξης
της Θρησκευτικής Πολιτισμικής
Κληρονομιάς και Ανάπτυξης του
Θρησκευτικού Τουρισμού

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Διοργάνωση: Πανεπιστήμιο Αιγαίου
 Ημερομηνία: Παρασκευή, 02 Σεπτεμβρίου 2022
 Ώρα: 09:00 π.μ.

Τόπος Συνεδρίου:
 Επιμελητήριο Λέσβου,
 1^{ος} όροφος, Αίθουσα «Ιωάννης Παυλακέλλης»
 Π. Κουντουριώτη 71, Μυτιλήνη

08:30 – 09:00 | Προσέλευση

09:00 – 09:30 | Χαιρετισμοί

- Όλγα Θεοχάρους, Ανάπτερος Τουριστικός Λειτουργός Υπουργείου Τουρισμού Κύπρου
- Σοφία Ζαχαράκη, Υφυπουργός Τουρισμού Ελλάδος
- Χαιρετισμός του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου από εκπρόσωπο της Εισοδήσιας της Ελλάδος
- Χαιρετισμός Αρχιεπισκόπου Κύπρου από τον Πρωτοπρεσβύτερο π. Σάββα Χατζηγιαννά
- Χαιρετισμός Σεβασμιώτατου Μητροπολίτη Σύρου Δωρόθεου Β' από κ. Νικόλαο Χρυσίνη
- Χαιρετισμός από εκπρόσωπο Πανεπιστημίου Αιγαίου

1^η Θεματική Ενότητα:

Ο θρησκευτικός τουρισμός ως μοχλός βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης

Συntonισμός: κ. Δημήτριος Βέργαδος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιώς

09:30 – 09:45 | Το Έργο Re-Cult: Παρουσίαση του έργου

Χριστόδουλος Παπαχριστοδούλου, Υφυπουργείο Τουρισμού Κύπρου

09:45 – 10:00 | Θρησκευτικός Τουρισμός και προοπτικές βιώσιμης ανάπτυξης

Ευαγγελία Ιωσήφ, Υπουργείο Τουρισμού

10:00 – 10:30 | (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια) Πολυξένη Μοίρα, Καθηγήτρια ΠΑΔΑ

Θέμα: Εναλλακτικές μορφές Τουρισμού – Θρησκευτικός Τουρισμός

10:30 – 11:00 | (Προσκεκλημένος Ομιλητής) Γιώργος Τζιάλλας, Εμπειρογνώμονας Τουρισμού,

Σύμβουλος Διοίκησης DBC DIADIKASIA S.A.

Θέμα: Ο Τουρισμός την επόμενη μέρα: προκλήσεις και ευκαιρίες

11:00 – 11:15 | Το Παρατηρητήριο Θρησκευτικού Τουρισμού, ως Μηχανισμός Ανάπτυξης Ποιοτικού Τουριστικού και Πολιτιστικού Προϊόντος και Προβολής του Κυπριακού Τουρισμού

Χρυσάμυλη Ψηλογένη, Γενική Διευθύντρια ΣΤΕΚ, Γιάννης Χαρολάμπους Εξωτερικός Εμπειρογνώμονας ΣΤΕΚ

11:15 – 11:30 | Προοπτικές ανάπτυξης του θρησκευτικού και προσκυνηματικού τουρισμού στα νησιά της Ιεράς Μητροπόλεως Σύρου

Αλέξανδρος Μαρκουίζος, Προϊστάμενος Γραμματείας της Ιεράς Μητροπόλεως Σύρου

RE-CULT

Link για Διαδικτυακή συμμετοχή

<https://us02web.zoom.us/j/86377409316?pwd=MG8zRGlmWmNDblV5VXpJpVGFOT2orUT09>

Meeting ID: 863 7740 9316 - Passcode: 2022

11:30 – 12:00 | Ερωτήσεις - Συζήτηση

12:00 – 12:45 | Διάλειμα

2^η Θεματική Ενότητα:**Πρόωθηση Θρησκευτικού / Προσκυνηματικού Τουρισμού,****Νέα Μέσα και Τεχνολογίες**

Συντονισμός: κ. Χ.Ν. Αναγνωστόπουλος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου

12:45 – 13:00 | Ψηφιοποίηση και Τεκμηρίωση Υλικής και Άυλης Θρησκευτικής Κληρονομιάς

Χρήστος-Νικόλαος Αναγνωστόπουλος, Καθηγητής, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

13:00 – 13:15 | Χρήση Ψηφιακής Τεχνολογίας για την Ανάπτυξη του Θρησκευτικού και Προσκυνηματικού Τουρισμού

Δρ. Αντώνης Θεοχάρους, Χρήστος Αντρέβ, Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου

13:15 – 13:30 | Μεθοδολογία ισράρχησης υλικών και άυλων στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς και εφαρμογή νέων τεχνολογιών στην ψηφιοποίηση και ανάδειξή τους

Κωνσταντίνα Μουλλιωτού, Δρ. Μαρίνα Τουμπούρη, Δρ. Χαράλαμπος Παρασκευά, Αρχιδιάκονος Σπυρίδων Παπαβασιλείου, Δρ. Βασίλειος Δρακονάκης, Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου

13:30 – 13:45 | Εργαστήριο Ψηφιοποίησης Θρησκευτικής Κληρονομιάς

Παναγιώτης Πόγκας, Υπεύθυνος έργου RE-CULT, Εισήγηση της Ελλάδας

13:45 – 14:15 | (Προσκεκλημένος ομιλητής) Διάκονος Σπυρίδων Παπαβασιλείου, Ι.Μ. Λεμεσού

Θέμα: Ψηφιακή Τεκμηρίωση του Εκκλησιαστικού Πολιτισμικού Χώρου σε δύο πιλοτικά προγράμματα ψηφιοποίησης: Ψηφιακό Αποσφράγισμα Αγιγνόμενων Νήσων και ReCult - Ίχνη και Συμπεράσματα

14:15 – 14:45 | Ερωτήσεις - συζήτηση - κλείσιμο συνεδρίου

15:00 | Ελαφρύ γεύμα

www.recult-greece-cyprus.eu
www.facebook.com/recultinterregvagreececyprus

Interreg

Ελλάδα-Κύπρος

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

RE-CULT

2 Σεπτεμβρίου 2022

Μυτιλήνη

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η Πράξη συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΤΠΑ) και από Εθνικούς Πόρους της Ελλάδας και της Κύπρου.

3.2 Παρουσίαση του Υπουργείου Τουρισμού

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Θρησκευτικός Τουρισμός και
προοπτικές βιώσιμης ανάπτυξης

Συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΤΠΑ) και Εθνικούς πόρους της Ελλάδας και της Κύπρου

Θρησκευτικός Τουρισμός

αρ. 15, ν. 4582/2018

- Το σύνολο των τουριστικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη διενέργεια ταξιδιού ατομικά / ομαδικά σε τόπους, χώρους και μνημεία, κτίσματα, μονές και ναούς που σχετίζονται με την ιστορία και την εξέλιξη της θρησκευτικής δραστηριότητας ή γενικότερα θρησκευτικής σημασίας, για λόγους θρησκευτικού, ιστορικού, πολιτιστικού και εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος.

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
2

Προσκυνηματική Περιήγηση

αρ. 15, ν. 4582/2018

- Όλες οι δραστηριότητες που διενεργούνται με κίνητρο, μεταξύ άλλων, το προσκύνημα, τη συμμετοχή σε θρησκευτικές τελετές / εκδηλώσεις, την εκπλήρωση τάματος, την έκφραση λατρευτικής πίστης και την εκπλήρωση εσωτερικής αναζήτησης περί του Θείου.

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
3

Διεθνείς τάσεις

Η προώθηση των θρησκευτικών **προορισμών** ως ευρύτερης πολιτιστικής σημασίας

Η ανάδυση του λεγόμενου **spiritual tourism** και η γενικότερη στροφή των τουριστών **προαυθεντικές και βαθιά πνευματικές εμπειρίες**

Η σύνδεση με άλλες θεματικές μορφές τουρισμού (γαστρονομικός, συνεδριακός **slow tourism**)

Green Pilgrimage Network

Σύνδεση μεταξύ του θρησκευτικού τουρισμού και του περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά **συνειδητοποιημένου τουρισμού**

02/09/2022

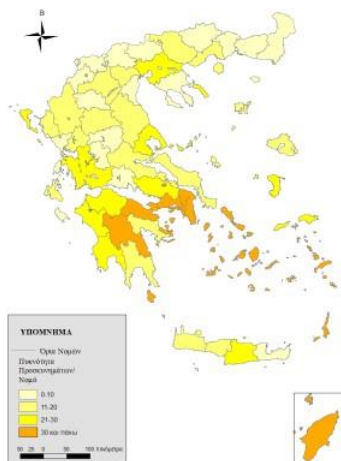
ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
4

Προφίλ προσκυνητή - θρησκευτικού τουρίστα

Γενικά Στατιστικά Στοιχεία

Πλήθος προσκυνημάτων ανά νομό.

Σ. Πολύζος (2017). Η χωρική και οικονομική διάσταση του θρησκευτικού τουρισμού στην Ελλάδα.

- 300 εκ. θρησκευτικοί επισκέπτες τον χρόνο που αντιπροσωπεύουν το ¼ όλων των διεθνών αφίξεων.
- 600 εκ. ταξίδια με θρησκευτικό κίνητρο το χρόνο.
- Ο παγκόσμιος τζίρος του κλάδου υπολογίζεται στα 15 δις.
- Η πιο «ανθεκτική» μορφή τουρισμού σε περιόδους κρίσης.

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 6

Εισερχόμενος Τουρισμός «Πολιτισμού και Θρησκείας»

ΣΕΤΕ INTELLIGENCE (2015). Ποιος είναι ο πελάτης μας; Χαρακτηριστικά εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα για «Ηλιος & Θάλασσα», «City Break», «Πολιτισμός & Θρησκεία»

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

«Δυνατά Σημεία» του Θρησκευτικού – Προσκηνοματικού Τουρισμού στην Ελλάδα

- Η πλούσια θρησκευτική και πολιτιστική κληρονομιά
- Το πλήθος προσκυνημάτων με υψηλή επισκεψιμότητα
- Η χωρική διασπορά των θρησκευτικών μνημείων σε όλη την Ελλάδα
- Η διεθνώς αναγνωρισμένη θρησκευτική διαδρομή «Στα Βήματα του Απόστολου Παύλου».
- Διαμόρφωση δυναμικού πακέτου θρησκευτικού & γαστρονομικού τουρισμού (μοναστηριακή κουζίνα)
- Μοναδικά μνημεία με αρχιτεκτονική, καλλιτεχνική, ιστορική, πολιτιστική και θρησκευτική σημασία, παγκριστιανικής αξίας, σε μέρη μοναδικής φυσικής ομορφιάς
- Η ελληνική γλώσσα και ο ρόλος της στη διάδοση του χριστιανισμού

Δυνατά σημεία –
Strengths

S

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

«Αδύναμα Σημεία» του Θρησκευτικού – Προσκηνοματικού Τουρισμού στην Ελλάδα

- Η ύπαρξη πολλών αναξιοποίητων θρησκευτικών μνημείων.
- Η έλλειψη υποδομών προσβασιμότητας για ΑΜΕΑ.
- Η δυσκολία διασύνδεσης των μνημείων θρησκευτικού χαρακτήρα εξαιτίας της νησιωτικότητας
- Η απουσία σύγχρονων μέσων ξενάγησης σε θρησκευτικά μνημεία και εν γένει, η περιορισμένη γνώση και ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών
- Η περιορισμένη συγκέντρωση και ψηφιοποίηση των θρησκευτικών πόρων της χώρας για την ενιαία προβολή της ως Θρησκευτικού Προορισμού.
- Ελλείψεις τουριστικών υποδομών γύρω από τα θρησκευτικά μνημεία.
- Έλλειψη κατάρτισης ξεναγών/οδηγών.

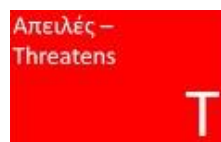
02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
9

«Ευκαιρίες» και «Απειλές» για τον Θρησκευτικό – Προσκηνοματικό Τουρισμό στην Ελλάδα

- Αυξανόμενο ενδιαφέρον για τον Θρησκευτικό Τουρισμό.
- Προστασία τοπικής κουλτούρας και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
- Χρηματοδότηση από προγράμματα της ΕΕ.
- Δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων από διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας.

- Μεγάλος ανταγωνισμός σε διεθνές επίπεδο.
- Απώλεια ενδιαφέροντος για τα θρησκευτικά μας έθιμα.
- Έλλειψη κονδυλίων για την ενίσχυση των υποδομών και της κατάρτισης
- Ιδιαιτερότητα ως προς τον χειρισμό της προβολής των θρησκευτικών μνημείων.

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
10

Καλές πρακτικές

Κέντρο Ψηφιακής προβολής της Ιστορίας και του Πολιτισμού των Μετεώρων

Υπερσύγχρονο κέντρο που περιλαμβάνει μια αίθουσα τρισδιάστατων προβολών δυναμικότητας 105 θέσεων, εξοπλισμένη με τελευταίας τεχνολογίας μηχανήματα.

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
11

Καλές πρακτικές

Μουσεία Συγκροτήματος Ι. Ν. Ευαγγελιστρίας στην Τήνο

Έκθεση Εκκλησιαστικών
Κειμηλίων και Εικόνων

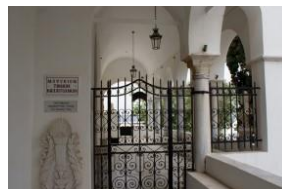
Πινακοθήκη

Μαυσωλείο της Έλλης

Σκευοφυλάκιο

Μουσείο Τηνίων Καλλιτεχνών

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
12

Μελέτη περίπτωσης Κρήτη

- ✓ Μακραίωνη ορθόδοξη παράδοση διάχυτη σε πόλεις και ύπαιθρο (ναοί, μοναστήρια, ξωκκλήσια, σπήλαια-ασκητήρια)
- ✓ Μοναδικός φυσικός πλούτος, μεγάλη ιστορική & αρχαιολογική κληρονομιά
- ✓ Αγιογραφική παράδοση
- ✓ Κρητική κουζίνα και οινική παράδοση
- ✓ Πλούσιος λαϊκός πολιτισμός

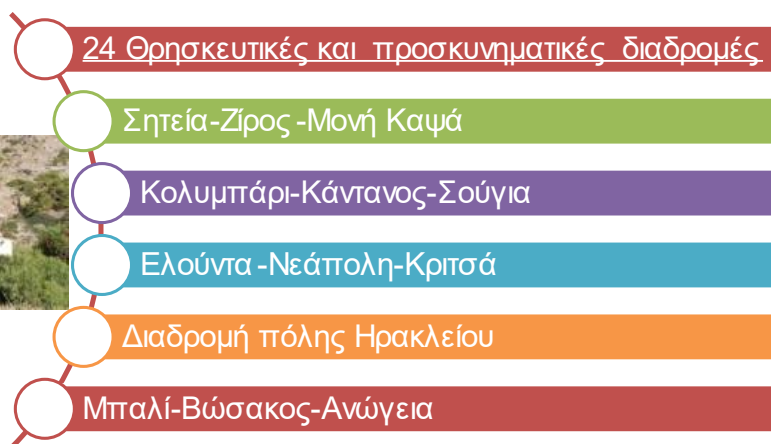
Πηγή: <http://orthodoxcrete.com/el/>

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
13

Μελέτη περίπτωσης Κρήτη - Θρησκευτικές και Προσκυνηματικές διαδρομές

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
14

Άξονας Στρατηγικής

Να καταστεί ο Θρησκευτικός Τουρισμός αναπόσπαστος κρίκος της τουριστικής αλυσίδας, πυλώνας βιώσιμης ανάπτυξης, διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος και των κινήτρων επίσκεψης, μηχανισμός διατήρησης και ανάδειξης των θρησκευτικών μνημείων, μέσο επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου και αύξησης των τουριστικών ροών καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
15

Χάρτης Κοινού Στρατηγικού Σχεδίου Δράσης & Μάρκετινγκ

	ΑΞΟΝΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΣΕΣ - ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΑΣΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΠΡΟΒΟΛΗ & ΥΠΗΡΕΣΙΑ - ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	Χαρτοφυλάκιο προϊόντος θρησκευτικού Τουρισμού		
	Διαχείριση προϊόντος & εμπειρίες επισκεπτών		
	- Ανάπτυξη, βελτίωση υποδομών θρησκευτικού τουρισμού - Βελτίωση Προσβασιμότητας θρησκευτικών - Πολιτιστικών Μνημείων - Αύξηση Αριθμού Επισκεπτών θρησκευτικού - Πολιτιστικού Τουρισμού - Αύξηση Καταγραφής Αριθμού Θητικών Τουριστικών Εμπειριών στην Πλατφόρμα / Social Media - Μείωση Αριθμού Παραπόνων Επισκεπτών - Βελτίωση Διανομής Επισκέπτη θρησκευτικού - Πολιτιστικού Τουρισμού - Αύξηση Μέσου Ταμολογίου ανά επισκέπτη - Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου - Βελτίωση της Δασυνδυασιμότητας της Κύπρου (Αεροπορικά / Ακτοπλοϊκά)	- Προστασία και ανάδειξη θρησκευτικών μνημείων - Αύξηση της Γνώσης θρησκευτικών - Πολιτιστικών Μνημείων - Ανάπτυξη Θεματικών Τουριστικών Διαδρομών - Προστασία και ανάδειξη θρησκευτικών μνημείων / εθίμων - πρακτικών	- Αποστήθιση Διαχείρισης Κινδύνων & Προφύλαξη των θρησκευτικών - Πολιτιστικών Μνημείων - Διατήρηση - Μείωση Αποτυφλών Κινδύνων - Προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
16

Χάρτης Κοινού Στρατηγικού Σχεδίου Δράσης & Μάρκετινγκ

	ΑΞΙΟΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΑΙΔΑΞΕΙΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΞΕΙΣ - ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΑΣΘΙΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΠΡΟΣΘΗΚΗ - ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	Μάρκετινγκ - προβολή θρησκευτικού τουρισμού		
	Πληροφόρηση Επισκεπτών		Πληροφόρηση Επισκεπτών
	Branding θρησκευτικού Τουρισμού		
	Καμπάνια γενικής ενημέρωσης		
	Βελτίωση της γνώσης των Επισκεπτών σε θέματα Τοπικών Αξιών / Θθμων / Κιθδύλων κ.α.		
	Ανάπτυξη Προσθητικών Ενέργειών Θρησκευτικών - Πολιτιστικών Μνημείων	Αύξηση του αριθμού Θρησκευτικών Ενθδρων σε Θρησκευτικό - Πολιτιστικό Μνημείο	
	Τριμηνιαία - Στόχηση Πολιτιστικών Ορδων	Ανάπτυξη Επισκεπωτότητας σε Θρησκευτικό - Πολιτιστικό Μνημείο	
	Αύξηση Αριθμού Επισκεπτών στην Πλατφόρμα Θρησκευτικού - Πολιτιστικού Τουρισμού		
	Επιμόρφωση της τουριστικής περσδου		
	Αύξηση Αριθμού Επισκεπτών Θρησκευτικού - Πολιτιστικού Τουρισμού		

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 17

Χάρτης Κοινού Στρατηγικού Σχεδίου Δράσης & Μάρκετινγκ

	ΑΞΙΟΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΑΙΔΑΞΕΙΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΞΕΙΣ - ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΑΣΘΙΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: ΟΞΗΜΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	Επενδυτικό κίνητρο ανάπτυξης θρησκευτικού τουρισμού		Επενδυτικό κίνητρο ανάπτυξης θρησκευτικού τουρισμού
	Ενίσχυση θεσμικής κενότητα στον τομέα του θρησκευτικού τουρισμού		Ενίσχυση θεσμικής κενότητα στον τομέα του θρησκευτικού τουρισμού
ΑΣΘΙΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: ΔΙΚΤΥΩΣΗ	Συνεργασία σε εθνικό επίπεδο		
	Συνεργασία σε διεθνές επίπεδο		
	Δημοσιεύα Συνεργαίων	Συμμετοχή σε Γρασητικές - μελετητικές δραστηριότητες	Ανάπτυξη - Προώθηση Κοινών Προγραμμάτων Προβολής με γαγονικές χέρες
ΑΣΘΙΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: ΙΚΥΑΙΔΥΣΗ	Παροποιημένη αεοβλεψη στο θρησκευτικό τουρισμό		
	Ανθρώπινο δυναμικό		
	Βελτίωση της Επισκευσης, Ανάπτυξη Γνώσεων σε θέματα διαχείρισης του επισκεπτή	Βελτίωση της Γνώσης των Επισκευσεων της Γακτρίας σε θέματα Ιστορικής αποθήκευσης προστασίας των μνημείων	Βελτίωση της Γνώσης σε θέματα Σεβασμού σε Τοπικές Αξίες και σε θέματα Περιβάλλοντος
	Ακροβασία της Γνώσης & Πληροφόρηση για Αθήμη Αποφάσεις		
Επισκευση - Καθοδήγηση Επισκεψέων Τουρισμού για θέματα θρησκευτικού - Πολιτιστικού Τουρισμού			

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 18

Μνημόνιο Συνεργασίας

Στόχοι:

- Ολοκληρωμένη καταγραφή και ανάδειξη του θρησκευτικού πλούτου.
- Δημιουργία ελκυστικού και ανταγωνιστικού προϊόντος Θρησκευτικού - Προσκυνηματικού Τουρισμού.
- Δημιουργία ισχυρής ταυτότητας για Ελλάδα και Κύπρο ως διεθνών προορισμών Θρησκευτικού - Προσκυνηματικού Τουρισμού.
- Αύξηση του αριθμού επισκεπτών Θρησκευτικού - Προσκυνηματικού Τουρισμού.

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
19

Μνημόνιο Συνεργασίας

Στόχοι:

- Επέκταση της τουριστικής περιόδου.
- Στοχευμένη προβολή του Θρησκευτικού - Προσκυνηματικού Τουρισμού.
- Κατάρτιση, επιμόρφωση των εμπλεκόμενων στον Θρησκευτικό Τουρισμό.
- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών ευκαιριών.

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
20

Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΕΣΔ) / Επόμενη Μέρα

- ✓ Προτάσεις δράσεων ανάπτυξης του θεματικού προϊόντος (ΕΣΔ 2022).
- ✓ Προσέγγιση συγκεκριμένων αγορών για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και την ανάπτυξη/προώθηση κοινών προϊόντων - διαδρομών θρησκευτικού/προσκυνηματικού τουρισμού βάσει Μνημονίων Συνεργασίας (μεταξύ των οποίων και η Κύπρος).
- ✓ Προτεινόμενη δράση για το 2023: Ανάπτυξη, προώθηση και χαρτογράφηση της πολιτιστικής διαδρομής «Στα βήματα του Αποστόλου Παύλου» (σε συνεργασία με το ΥΠΟΑ και ενδεχόμενη διακρατική συνεργασία με Κύπρο, Ισραήλ και Ιταλία).
- ✓ Προσκλήσεις για έργα ΕΣΠΑ/ Μέσω του ΠΔΕ – Εθνικούς πόρους: χρηματοδοτείται έργο της Μονής Σίμωνος Πέτρας (Άγιον Όρος) & δυνατότητα ένταξης νέων έργων

02/09/2022

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
21

Ευχαριστώ πολύ!

ΔΕΣΜΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

3.3 Πρόσκληση Συνεδρίου

<http://www.recult-greece-cyprus.eu/>

<https://www.facebook.com/recultinterregvagreececyprus>

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Link για συμπλήρωση στοιχείων συμμετοχής
ενδιαφερομένων:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd909VksZ9JZHMpsDpDXBSrKbPMuKqMFzD8N25uk-K1C68ezQ/viewform?usp=sf_link

Στα πλαίσια της Πράξης INTERREG RECULT (<http://www.recult-greece-cyprus.eu/>) με πλήρη τίτλο «Ανάδειξη και Διάδοση της Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς μέσα από την Ανάπτυξη και Θεσμική Ενίσχυση του Θρησκευτικού Τουρισμού στη νησιωτική περιοχή της Ελλάδας και της Κύπρου», το Πανεπιστήμιο Αιγαίου πραγματοποιεί την Παρασκευή 02 Σεπτεμβρίου 2022 στη Μυτιλήνη, Συνέδριο Ανάδειξης της Θρησκευτικής Πολιτισμικής Κληρονομιάς και Ανάπτυξης του Θρησκευτικού Τουρισμού.

Σκοπός του συνεδρίου θα είναι η ανάδειξη της Διασυνοριακής Περιοχής Ελλάδος-Κύπρου ως Πανορθόδοξο Προσκυνηματικό Κέντρο ώστε να εξελιχθεί σε πόλο έλξης εκατομμυρίων προσκυνητών – εναλλακτικών τουριστών. Το συνέδριο θα έχει διάρκεια 1 ημέρα και έχει σκοπό να προσελκύσει τουλάχιστον 250 συμμετέχοντες με υβριδική συμμετοχή (δια ζώσης, αλλά με ηλεκτρονικά μέσα).

Η Πράξη «Ανάδειξη και Διάδοση της Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς μέσα από την Ανάπτυξη και Θεσμική Ενίσχυση του Θρησκευτικού Τουρισμού στη νησιωτική περιοχή της Ελλάδας και της Κύπρου» (RECULT) εντάσσεται στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα INTERREG VA Ελλάδα-Κύπρος και συγχρηματοδοτείται

κατά 85% από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) και κατά 15% από Εθνικούς Πόρους της Ελλάδας και της Κύπρου. Στους εταίρους της εν λόγω Πράξεως από την πλευρά της Ελλάδος συμπεριλαμβάνονται το Υπουργείο Τουρισμού, η Εκκλησία της Ελλάδος, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και το Κέντρο Έρευνας και Ανάπτυξης της Ιεράς Μητρόπολης. Από την πλευρά της Κύπρου εταίροι είναι το Υφυπουργείο Τουρισμού, η Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου και ο Σύνδεσμος Τουριστικών Επιχειρήσεων Κύπρου. Εκπρόσωποι όλων των εταίρων/φορέων θα παρευρίσκονται και θα συμμετέχουν στο συνέδριο.

Περισσότερα στοιχεία για την πραγματοποίηση του Συνεδρίου θα ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα της Πράξης RE-CULT και στην αντίστοιχη ιστοσελίδα στο Facebook:

<http://www.recult-greece-cyprus.eu/>

<https://www.facebook.com/recultinterregvagreececyprus>

Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλώ επικοινωνήστε με τον Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αιγαίου Χρήστο-Νικόλαο Αναγνωστόπουλο (Email: canag@aegean.gr, Τηλ: 2251036624).

Interreg
Ελλάδα-Κύπρος
European Regional Development Fund
RE-CULT

Συνέδριο Ανάδειξης
Θρησκευτικής Κληρονομιάς
και Θρησκευτικού Τουρισμού
Μυτιλήνη 2 Σεπτεμβρίου 2022

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΚΟΝΟΜΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΕΝΗΛΙΚΗ ΔΗΚΟΝΟΜΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΙΓΑΙΟΥ

Τεχνολογικό
Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Κ.Υ.Π.
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΥΠΡΟΥ

